

สวัสดีครับสมาชิกสหกรณ์ทุกท่าน สารถึงสมาชิกฉบับนี้จะกล่าวถึงโครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบถึงการบริหารจัดการและความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าที่ได้เข้าใจแล้ว ดังนี้

ภาพรวมโครงสร้างของสหกรณ์

จากภาพรวมโครงสร้างข้างต้นจะพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์จะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยกันอยู่ ๘ ส่วน คือ สมาชิก กรรมกร เจ้าหน้าที่ ที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้สอบบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งจะขออธิบายตามลำดับดังนี้

๑. สมาชิก สมาชิกสหกรณ์มีความสำคัญที่สุดในระบบสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกคือ เจ้าของสหกรณ์คล้ายผู้ถือหุ้นแต่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นที่มีในนิติบุคคล แต่สมาชิกลงทุนในรูปแบบของการซื้อหุ้นและการฝากเงิน หุ้นที่สมาชิกได้ซื้อหรือถืออยู่นั้น จะเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนที่สหกรณ์ใช้บริหารจัดการ นอกจากเงินหุ้นแล้ว สามารถนำเงินมาฝากเพื่อเป็นเงินทุนให้สหกรณ์ได้ใช้บริหารจัดการได้อีกด้วย สมาชิกในฐานะเจ้าของสหกรณ์จึงมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบ ดูแลและติดตามการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ว่าดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ สหกรณ์หรือไม่ ใช้จ่ายเงินของสหกรณ์เป็นไปตามงบประมาณรายจ่ายที่อนุมัติในที่ประชุมใหญ่หรือไม่ มีหน้าที่ลงคะแนนสรรหาคณะกรรมการดำเนินการทั้ง ๑๕ คน กรณีสมาชิกท่านใดได้เป็นผู้แทนจะมีหน้าที่เพิ่มกว่าสมาชิกปกติ คือมีหน้าที่เข้าประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาและรับรองงบการเงิน รับรองการจัดสรรกำไรสุทธิ รับรองงบประมาณรายจ่ายที่คณะกรรมการจัดทำขึ้น รับทราบผลการดำเนินงาน เสนอแนะซักถามผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา ฯลฯ

๒. กรรมกร ในรูปแบบของสหกรณ์จะใช้คำว่า คณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งเป็นการรวมกันของกรรมกรมากกว่า ๑ คนขึ้นไปและมาจากสมาชิกสามัญเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุว่า "ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมกรอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก" การ

เข้ามาเป็นกรรมการสหกรณ์ จะถูกกำหนดคุณสมบัติโดย พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และสมาชิกลงคะแนนสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ มีหน้าที่สำคัญๆตามพ.ร.บ.สหกรณ์ และมีหน้าที่จัดทำข้อบังคับและกำหนดระเบียบของสหกรณ์เพื่อใช้บังคับ และมีหน้าที่สำคัญอีกคือ ค้ำประกันเงินกู้ที่สหกรณ์กู้จากสถาบันการเงินอื่นมาเพื่อบริหารงานสหกรณ์ให้มีสภาพคล่องและเพื่อให้สมาชิกกู้ยืม

คณะกรรมการดำเนินการ แบ่งแยกหน้าที่ออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้คือ

๑. กรรมการอำนวยการ มีจำนวน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการ มีหน้าที่หลักคือการควบคุมดูแลการบริหารงานสหกรณ์ทั้งหมด

๒. กรรมการเงินกู้ มีจำนวน ๕ คน ประกอบด้วยประธานเงินกู้ และกรรมการอีก ๔ คนมีหน้าที่สำคัญคือ พิจารณาค่าของกู้เงิน ตรวจสอบการใช้เงินกู้ ตรวจสอบหลักประกันเงินกู้ ติดตามการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก และรายงานคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมประจำเดือน

๓. กรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ มีจำนวน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานศึกษาและประชาสัมพันธ์และกรรมการอีก ๔ คน มีหน้าที่สำคัญคือ ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิก ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารสหกรณ์ ศึกษาและติดตามข่าวความเคลื่อนไหวด้านเงินของสหกรณ์อื่น

คณะกรรมการดำเนินการจะได้รับค่าตอบแทนจากสหกรณ์ในรูปแบบของค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ตามระเบียบที่กำหนดและเงินโบนัสตามพ.ร.บ. สหกรณ์ กำหนด

๓. ที่ปรึกษา สหกรณ์สามารถมีที่ปรึกษาได้จำนวนไม่เกิน ๕ คน ในแต่ละปี โดยประธานกรรมการเป็นผู้แต่งตั้ง ทั้งนี้ที่ปรึกษาอาจเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกก็ได้

ที่ปรึกษาสหกรณ์ จะได้รับค่าตอบแทนจากสหกรณ์ในรูปแบบของค่าเบี้ยเลี้ยง เบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด

๔. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ สหกรณ์มีเจ้าหน้าที่ จำนวน ๙ คน นำโดยผู้จัดการ ปฏิบัติงานตามระบบงานของสหกรณ์ และตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการ ภายใต้ พ.ร.บ.สหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ มติและคำสั่ง เพื่อให้สหกรณ์เจริญรุ่งเรือง และปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการ ให้คำแนะนำแก่สมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์นั้นนอกจากอยู่ในฐานะลูกจ้างสหกรณ์และยังคงเป็นสมาชิกสหกรณ์ด้วยในคราวเดียวกัน

เจ้าหน้าที่สหกรณ์จะได้รับค่าตอบแทนจากสหกรณ์ในรูปแบบของเงินเดือน สวัสดิการ ค่าเบี้ยเลี้ยง เบี้ยประชุม ตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด

๕. ผู้ตรวจสอบกิจการ สหกรณ์มีทีมผู้สอบกิจการจำนวน ๓ คน มีหน้าที่ปฏิบัติงานเช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ว่าปฏิบัติงานเป็นไปตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ ตามระเบียบ มติ คำสั่งของสหกรณ์หรือไม่ เป็นไปตามงบประมาณรายจ่ายที่ขอจากที่ประชุมใหญ่หรือไม่ รายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นของสหกรณ์มีเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ทุกเดือน และเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการทุกเดือนเพื่อเสนอผลการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบกิจการจะเป็นสมาชิกหรือบุคคลภายนอกก็ได้ โดยจะต้องเป็นผู้จบปริญญาตรี ทางด้านบัญชีการเงิน ปัจจุบันสหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการเป็นบุคคลภายนอกที่จบปริญญาตรี ทางด้านบัญชีการเงิน

ค่าตอบแทนของผู้ตรวจสอบกิจการจะดับจากสหกรณ์ตามจำนวนที่อนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

๖. ผู้สอบบัญชี สหกรณ์มีผู้สอบบัญชีเพื่อรับรองความถูกต้องของรายรับรายจ่ายทั้งปีที่สหกรณ์ โดยต้องเป็นผู้สอบบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตรวจสอบความถูกต้องของการปฏิบัติงานทั้งคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ว่าเป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ตามข้อบังคับ ระเบียบ มติและคำสั่งของสหกรณ์หรือไม่ และประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานเสนอต่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณา

คำตอบแทนของผู้ตรวจสอบกิจการระดับจากสหกรณ์ตามจำนวนที่อนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

๗. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานราชการ โดยทำหน้าที่ตรวจสอบงบการเงินที่รับรองโดยผู้ตรวจสอบบัญชี ว่าเป็นไปตาม พ.ร.บ. การบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปหรือไม่ เป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ประกาศ คำสั่งของกรมส่งเสริมหรือไม่ ตรวจสอบว่า รายรับรายจ่ายของสหกรณ์ถูกต้องตาม กฎหมาย ตามข้อบังคับ ระเบียบ มติหรือคำสั่งสหกรณ์หรือไม่ โดยจะเข้าดำเนินการตรวจสอบงบการเงินแทนผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ปีละหนึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์หมุนเวียนเปลี่ยนกันไปในจังหวัดนั้นๆ ซึ่งในการประชุมประจำเดือนของสหกรณ์จะมีเจ้าหน้าที่ตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดจะเข้าร่วมประชุมประจำเดือนด้วย

๘. กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่และผู้ตรวจสอบกิจการ ว่าเป็นไปตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ คำสั่งประกาศ ของกรมส่งเสริมหรือไม่ จัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติของสหกรณ์ถูกต้องขัดต่อ พ.ร.บ. สหกรณ์หรือไม่และมีหน้าที่ฟ้องหรือถอดถอนกรรมการออกได้ โดยสามารถเข้าตรวจสอบเอกสารหลักฐานของสหกรณ์ได้ตลอดเวลาโดยนายทะเบียนสหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ทุกเดือนจะส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับสหกรณ์ทุกเดือน

จากเนื้อหาข้างต้น จะเห็นว่าการบริหารงานของสหกรณ์นั้นบริหารจัดการด้วยหมู่คณะ ไม่ใช่ บริหารจัดการด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นใหญ่ มีหลักการตรวจสอบซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานของทางราชการ และที่สำคัญที่สุดคือตรวจสอบโดยสมาชิกของสหกรณ์ทุกคน ฉบับนี้ขอเสนอเนื้อหาให้สมาชิกได้ทราบเพียงเท่านี้สำหรับฉบับถัดไปจะนำเสนอหลักคิดเรื่องของการกู้เงินสหกรณ์

ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่ร่วมกันพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดตาก จำกัด ด้วยดีตลอดมา

ผู้จัดการเพชร นุ่มนึ่ง
088-2781286